

Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері

Құрметті казакстандықтар!

Бүгінде әлем **Төртінші өнеркәсіптік революция** дәуіріне, технологиялық, экономикалық және әлеуметтік салалардағы **терең және қарқынды өзгерістер кезеңіне** қадам басып келеді.

Жаңа технологиялық қалып біздің қалай жұмыс істейтінімізді, азаматтық құқықтарымызды қалай іске асыратынымызды, балаларымызды қалай тәрбиелейтінімізді **түбегейлі өзгертуде**

Біз жаңандық өзгерістер мен сын-кәтерлерге дайын болу қажеттігін ескеріп, **«Казакстан-2050» даму стратегиясын** қабылдадық.

Алдымызға **өзіміз дамыған отыз елдің** қатарына кіру мақсатын қойдық.

100 нақты қадам – Ұлт жоспары жүзеге асырылуда. Оның 60 қадамы қазірдің өзінде орындалып қойды. Қалғандары, негізінен, ұзақ мерзімге арналған және жоспарлы түрде іске асырылуда.

Откен жылы **Казакстанның Үшінші жаңғыруы** бастау алды.

Индустрияландыру бағдарламасы табысты іске асуда.

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

«**Цифрлық Казакстан**» кешенді бағдарламасы қабылданды.

Казакстан Республикасының **2025 жылға дейінгі** дамуының кешенді **стратегиялық жоспары** жасалды.

Біздің **үзак мерзімді максаттарымыз өзгеріссіз қала береді.**

Қажетті бағдарламалардың барлығы бар.

Бұл **Жолдау** жана әлемге, яғни **Төртінші өнеркәсіптік революция** әлеміне бейімделу мен жетістікке жету жолын табу үшін **не істеу қажеттігін айқындайды**

Құрметті отандастар!

Біз әлем елдерінің **сенімі мен құрметіне бөленіп, брендке айналған** тәуелсіз Казакстанды құрдық.

2017 жылы біздің ел **БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің** тұрақты емес мүшесі болды.

2018 жылдың қаңтар айында оған **төрағалық** етудеміз.

Біз дүниежүзілік **ЭКСПО мамандандырылған көрмесін** өткізу үшін әлемдік қоғамдастық тандап алған ТМД және Шығыс Еуропа елдері арасындағы бірінші мемлекет болдық.

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

Казакстанда табысты жұмыс істеп келе жатқан **нарықтық экономика моделі** қалыптасты.

2017 жылы еліміз әлемдік дағдарыстың қолайсыз салдарын еңсеріп, **сенімді өсу жолына** қайта түсті.

Жыл қорытындысы бойынша ішкі жалпы өнімнің өсуі **4 процент** болып, ал өнеркәсіптік өнімнің өсуі **7 процент** теңесті.

Бұл орайда, өнеркәсіптің жалпы көлемінде **өндеуші сектордың** үлесі **40 процент** теңесті. Казакстанның қолайлы дамуы

орта таптың

қалыптасуына мүмкіндік берді. Кедейшілік

13 есе

қысқарып, жұмыссыздық деңгейі

4,9 процентке

дейін төмендеді. Еліміздің әлеуметтік-экономикалық табыстарының негізі – біздің

басты құндылықтарымыз

ретінде қала беретін

азаматтық бейбітшілік, ұлтаралық және конфессияаралық келісім

. Дегенмен, Казакстанның жетістіктері

сенімді тірек

саналады, бірақ ол ертенгі табыстарымыздың

кепілі емес екенін

жақсы сезінуіміз керек. «Қол-қосыр мұнайдың» дәуірі аяқталып келеді. Елімізге

дамудың жана сапасы

қажет. Жаһандық трендтер қорсетіп отырғандай, ол, бірінші кезекте,

Төртінші өнеркәсіптік революция

элементтерін кенінен енгізуге негізделуі тиіс.

Мұның өзіндік **сын-қатерлері де, мүмкіндіктері де** бар. **Жана әлем көшбасшыларының** атарына қосылу үшін Казакстанда қажетті нәрсенің бәрі бар екеніне сенімдімін. Бұл үшін

мынадай міндеттерді

шешуге жұмылуымыз керек.

БІРІНШІ. Индустрияландыру жана технологияларды енгізудің көшбасшысына айналуы тиіс.

Оның нәтижелері мұнай бағасы күрт төмендеген 2014-2015 жылдардағы дағдарыста негізгі **түрқандырушы факторлардың** бірі болды. Сол себепті жоғары еңбек өнімділігі бар **қайта өңдеу секторына** деген бағдарымыз өзгерген жоқ. Сонымен қатар индустрияландыру

4.0

жана

технологиялық қалыптың барлық мүмкіндіктерін пайдалана отырып, мейлінше инновациялық сипатқа ие болуға тиіс.

Кәсіпорындарымызды жанғыртуға және цифрландыруға бағытталған, өнімнің экспортқа шығуын қоздейтін **жана құралдарды** әзірлеп, сыннан өткізу қажет. Бұл, бірінші кезекте, **технологиялардың трансферті**

ынталандыруға тиіс. Еліміздің бірнеше өнеркәсіптік кәсіпорның **цифрландыру**

жөніндегі

пилоттық жобаны

іске асырып, бұл тәжірибені

көнінен тарату

керек. Цифрлық және басқа да инновациялық шешімдерді

әзірлеушілердің өз экожүйесін дамытуы

аса маңызды мәселеге айналып келеді. Ол біздің

Назарбаев Университеті, «Астана» халықаралық қаржы орталығы, IT-стартаптардың халықаралық технопаркі

сияқты

инновациялық орталықтардың

төңірегінде қалыптасуға тиіс.

«Алатау» инновациялық технологиялар паркінің

қызметін ұйымдастыруды түбегейлі қайта қарау қажет. Нақты сектордың жана технологияларға деген

сұранысты ынталандыруы

және

венчурлық қаржыландырудың жеке нарығының

қызметі инновациялық экожүйе жетістіктерінің негізгі факторлары болып саналады. Бұл үшін тиісті

заңнама

қажет. Бұдан бөлек,

IT

және

инжинирингтік қызмет көрсетуді

дамыту ерекше маңызға ие болып отыр.Экономиканы цифрландыру табыс әкелгенімен,

жұмыс күшінің көптеп босап қалу

қаупін де тудырады.Босайтын жұмыс күшін

енбекпен қамту үшін келісілген саясатты алдын ала тиянақтау

керек.

Білім беру жүйесін, коммуникация мен стандарттау салаларын жана

индустрияландыру талаптарына бейімдеу қажет болады.

2018 жылы «цифрлық дәуір» өнеркәсібін қалыптастыруға арналған индустрияландыру дың үшінші бесжылдығын

өзірлеуге кірісу керек.

ЕКІНШІ. Ресурстық әлеуетті одан әрі дамыту.

XXI ғасырда әлемнің **табиғи ресурстарға деген мұқтаждығы жалғасуда**. Олар болашақта жаһандық экономиканы және еліміздің экономикасын дамыту барысында **ерекше маңызға**

ие болады.

Бірақ шикізат индустрияларын ұйымдастыру ісін, табиғи ресурстарды басқаруға қатысты ұстанымдарды **сыни тұрғыдан қайта пысықтау** керек.

Кешенді **ақпараттық-технологиялық платформаларды** белсенді түрде енгізу қажет.

Кәсіпорындардың энергия тиімділігі мен энергия үнемдеуге, сондай-ақ энергия өндірушілердің өз жұмыстарының

экологиялық тазалығы

мен тиімділігіне қойылатын талаптарды арттыру керек.

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

Астанада өткен **ЭКСПО-2017** көрмесі баламалы, «таза» энергия саласындағы дамудың қаншалықты қарқынды екенін көрсетті.

Бүгінде әлем бойынша өндірілетін электр энергиясының төрттен бірі жанартылатын энергия көздеріне тиесілі.

Болжам бойынша, **2050 жылға қарай** бұл көрсеткіш **80 процентке** жетеді. Біз **2030 жылға қарай** Қазақстандағы баламалы энергия үлесін **30 процентке** жеткізу міндетін қойдық. Қазір бізде жалпы қуаттылығы **336 МВт** болатын жанартылатын энергия көздерінің **55 нысаны** жұмыс істейді. Соларда 2017 жылы **1,1 миллиард киловатт-сағат** «жасыл» энергия өндірілді.

«Жасыл» технологияларға инвестиция салу үшін бизнесті ынталандыру маңызды. Өнерлердің өкімдері шағын және орта бизнес субъектілерін кенінен тартып, **түрмыстық қаттықалдықтарды** заман талабына сай утилизациялау және қайта өңдеу үшін шаралар қабылдау керек.

Осы және басқа да шаралар заңнамаға, соның ішінде **Экологиялық кодекске** өзгерістер енгізуді талап етеді.

ҮШІНШІ. «Ақылды технологиялар» – агроөнеркәсіп кешенін қарқынды дамыту мүмкіндігі.

Аграрлық саясат **өнімділігін** түбегейлі арттыруға және **өңделген өнімнің**

экспортын

ұлғайтуға

бағытталуы керек. Біз егін егіп, дәнді дақылдарды өсіруді үйрендік. Оны мақтан тұтамыз. Алайда, қазір ол жеткіліксіз. Шикізатты қайта өңдеуді қамтамасыз етіп, әлемдік нарықтарға жоғары сапалы дайын өніммен шығуымыз қажет. Бұл мәселені шешуге барлық аграрлық кешеннің түбегейлі бет бұруы маңызды.

Аграрлық ғылымды дамыту

мәселесі басты назарда болуға тиіс. Ол ең алдымен

жана технологияларды трансферттеумен

және оларды отандық жағдайға бейімдеумен айналысуы қажет. Осыған орай

аграрлық университеттердің

ролін қайта қарау керек. Олар диплом беріп қана қоймай, ауыл шаруашылығы кешенінде нақты жұмыс істейтін немесе ғылыммен айналысатын мамандарды дайындауға тиіс. Бұл жоғары оқу орындарынан

оқу бағдарламаларын

жанартып, агроөнеркәсіп кешеніндегі

өзінің білім

мен

өзінің тәжірибесін тарататын орталықтарға

айналу талап етіледі.

Мысалы, егін егу мен астық жинаудың онтайлы уақытын болжамдаудың, «ақылды суарудың», минералды тынайтқыш себүдін, зиянкестермен және арамшоппен күресудің **интеллектуалды жүйелері**

арқылы

өнімділікті бірнеше есе арттыруға

болады.

Жүргізушісі жоқ техника адами факторды азайтып, егіншіліктің өзіндік құнын айтарлықтай төмендетуге мүмкіндік береді.

Жаңа технологиялар мен бизнес-модельдерді енгізу, **агроөнеркәсіп кешенінің ғылымға негізделуін арттыру**

шаруашылықта

рды

кооперация

иялау қажеттігін

күшейтеді. Ауыл шаруашылығы субъектілерінің кооператив түрінде жұмыс істеуіне

жан-жақты қолдау көрсету

керек. Мемлекет бизнеспен бірлесіп, отандық өнімді

халықаралық нарыққа шығарудың стратегиялық жолын тауып,

ілгерілетуге тиіс. Ауыл шаруашылығын қарқынды дамыту өнімнің

сапасы мен экологиялық тазалығын

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

сақтай отырып жүргізілуі қажет. Бұл бүкіл

өлемге танылатын «Қазақстанда жасалған» табиғи азық-түлік бренді

калыптастырып, ілгерілетуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар жерді барынша тиімді

игеретіндерді ынталандырып, ал дұрыс пайдалана алмайтындарға шара қолдану керек.

Тиімсіз субсидияларды

ауыл шаруашылығы кешені субъектілеріне арналған

банк несиелерін арзандатуға қайта бағыттау

қажет.

5 жыл ішінде

агрооңнеркәсіп кешеніндегі

өңбек өнімділігін

және

өңделген ауыл шаруашылығы өнімінің экспортын,

тиісінше, кем дегенде

2,5 есеге арттыруды тапсырамын

ТӨРТІНШІ. Көлік-логистика инфрақұрылымының тиімділігін арттыру.

Бүгінде Қазақстан арқылы **бірнеше трансконтиненталды коридор** өтеді. Бұл туралы көп айтылды. Жалпы, Қазақстан арқылы өткен жүк транзиті 2017 жылы

17 процентке

өсіп,

17 миллион тоннаға жуықтады

. Транзиттен түсетін жыл сайынғы табысты 2020 жылы

5 миллиард долларға

жеткізу міндеті тұр. Бұл инфрақұрылымға жұмсалған мемлекет қаражатын тез арада

қайтаруға мүмкіндік береді.

Жүк қозғалысын онлайн режимінде бақылап, олардың **кедергісіз тасымалдануы үшін** жөне кедендік операцияларды жеңілдету мақсатымен

блокчейн

сияқты

цифрлық технологиялардың

ауқымды түрде енгізілуін қамтамасыз ету қажет.

Заманауи шешімдер логистиканың барлық буынының өзара байланысын ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

«Үлкен деректерді» (Big data) пайдалану сапалы талдауды қамтамасыз етуге, өсімнің резервін анықтауға және артық шығынды азайтуға жағдай тудырады. Осы мақсаттар үшін Интеллектуалды көлік жүйесін енгізу қажет. Бұл жүйе көлік ағынын тиімді басқаруға және инфрақұрылымды одан әрі дамыту қажеттігін анықтауға жол ашады. Ішкі өндірілік қатынастарды жақсарту үшін автожолдардың жергілікті желісін жөндеу мен қайта салуға арналған қаржы көлемін көбейту керек. Осыған жыл сайын бөлінетін бюджет қаражатының жалпы көлемін орташа мерзімдегі кезеңде 150 миллиард теңгеге жеткізу қажет. Бұл жұмысқа өңірлердегі барлық әкімдіктердің белсенді қатысуын қамтамасыз ету керек.

БЕСІНШІ. Құрылысқа және коммуналдық секторға заманауи технологияларды енгізу.

Жүзеге асырылып жатқан бағдарламалар арқасында Қазақстанда пайдалануға берілген тұрғын үйлердің көлемі **жылына 10 миллион шаршы метрден асты.**

Тұрғын үйді **көпшілікке қолжетімді** еткен тұрғын үй жинақтау жүйесі тиімді жұмыс істеуде. Баспанамен қамту көрсеткіші соңғы 10 жылда бір тұрғынға шаққанда **30 процентке** өсіп, бүгінде **21,6 шаршы метрді** құрады.

Бұл көрсеткішті **2030 жылы 30 шаршы метрге** дейін жеткізу керек. Осы міндетті орындау барысында құрылыс салудың **жана әдістерін, заманауи материалдарды,** сондай-ақ ғимараттардың жобасы мен қала құрылысының жоспарын жасағанда **мүлде басқа тәсілдерді** қолдану керек.

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

Гимараттардын **сапасына, экологиялық тазалығына және энергиялық тиімділігіне** жоғары талап қою қажет. Салынатын және салынған үйлер мен инфрақұрылымдық нысандарды

интеллектуалды басқару жүйелерімен

жабдықтау керек. Бұл тұрғындарға қолайлы жағдай жасап, электр энергиясын, жылу мен суды тұтынуды қысқартып, табиғи монополистерді тиімді жұмысқа ынталандырады.

Заннамаға,

соның ішінде табиғи монополиялар саласын реттейтін заңдарға

тиісті өзгерістер

енгізу қажет. Әкімдер

тұрғын үй-коммуналдық инфрақұрылымын жетілдіру

мәселесін мемлекет-жекеменшік серіктестігі негізінде белсенді шешуі керек.

Ауылдық

елді мекендерді

сапалы ауызсумен

қамтамасыз ету үшін Үкімет бұл іске барлық қаражат қозғалымынан жыл сайын кем дегенде

100 миллиард тенге

қарастыруы қажет.

АЛТЫНШЫ. Қаржы секторын «қайта жанғырту».

Банктік портфельдерді «нашар» несиеден **арылту** ісін аяқтау қажет. Ол үшін банк иелері шығындарын мойындай отырып,

экономикалық жауапкершілік

алуға тиіс. Акционерлердің аффилирленген компаниялар мен жеке адамдардың пайдасы үшін банктерден қаржы шығаруы ауыр қылмыс болып саналуға тиіс. Ұлттық Банк мұндай істерге немқұрайлы қарамау керек. Әйтпесе, мұндай мемлекеттік органның не қерегі бар? Ұлттық Банк тарапынан қаржы институттарының қызметін қадағалау

қатан, уақтылы әрі нәтижелі

болуға тиіс. Мемлекет

қарапайым азаматтардың мүдделерін қорғауға

одан әрі

кепілдік

береді.

Жеке тұлғалардың банкроттығы туралы заң қабылдауды тездету қажет. Сонымен қатар

2016 жылдың 1 қаңтарына дейін халыққа берілген

лыққа берілген

валюталық ипотекалық займдар жөніндегі мәселені

Ұлттық Банкке толығымен

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

шешуді тапсырамын

.Сол күннен бастап аталған валюталық займдарды жеке тұлғаларға беруге заң жүзінде тыйым салынған болатын. Ұлттық Банк пен Үкімет экономика салаларындағы нақты тиімділікті есепке алатын ставкалармен бизнеске

взак мерзімді несиелендіруді

қамтамасыз ету мәселесін бірлесіп шешуге тиіс. Инвестициялық ахуалдың одан әрі жақсаруы және

қор нарығының дамуы

маңызды болып саналады. Бұл – жұмысын бастаған

«Астана» халықаралық қаржы орталығының

негізгі міндеттерінің бірі. Ол халықаралық озық тәжірибені пайдаланып, ағылшын құқығы мен заманауи қаржы технологияларын қолданатын

өнірлік хабқа

айналуга тиіс. «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» ұлттық компанияларының акцияларын

IPO-ға

табысты түрде шығару қор нарығын дамытуға септігін тигізеді.

ЖЕТІНШІ. Адами капитал – жанғыру негізі.

Білім берудің жана сапасы.

Барлық жастағы азаматтарды қамтитын **білім беру ісінде өзіміздің озық жүйемізді құруды** жеделдету қажет.

Білім беру бағдарламаларының негізгі басымдығы **өзгерістерге үнемі бейім болу және жаңа білімді меңгеру қабілетін** дамыту болуға тиіс.

2019 жылдың 1 қыркүйегіне қарай **мектепке дейінгі білім беру ісінде** балалардың ерте дамуы үшін өз бетінше оқу машығы мен әлеуметтік дағдысын дамытатын

бағдарламалардың бірыңғай стандарттарын

енгізу қажет.

Орта білім беру саласында

жанартылған мазмұнға көшу

басталды, ол

2021 жылы

аяқталатын болады. Бұл – мүлде жана бағдарламалар, оқулықтар, стандарттар және кадрлар.

Педагогтарды оқыту және олардың біліктілігін арттыру жолдарын

қайта қарау керек болады. Еліміздің университеттеріндегі педагогикалық кафедралар мен факультеттерді дамыту қажет. Білім берудің барлық деңгейінде

математика және жаратылыстану ғылымдарын оқыту сапасын күшейту

керек. Бұл – жастарды жана технологиялық қалыпқа дайындаудың маңызды шарты. Білім беру мекемелерінің арасындағы бәсекелестікті арттырып, жеке капиталды тарту үшін қала мектептерінде

жан басына катысты қаржыландыру

енгізілетін болады. Біздегі

оқушылардың жүктемесі

ТМД елдерінің ішінде ең жоғары болып отырғанын және Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы елдеріне қарағанда орта есеппен үштен бір еседен көп екенін ескеріп, оны

төмендету

керек. Барлық онірлердегі Оқушылар сарайларының базасында компьютерлерді, лабораторияларды және 3Д-принтерлерді қоса алғанда, барлық қажетті инфрақұрылымдары бар

балалар технопарктері мен бизнес-инкубаторларының желісін

құру керек. Бұл жас ұрпақты

ғылыми-зерттеу саласына және өндірістік-технологиялық ортаға

үтімді түрде кірістіруге көмектеседі. Қазақстандықтардың болашағы –

қазақ, орыс

және

ағылшын

тілдерін

еркін меңгеруінде

. Орыс тілді мектептер үшін

қазақ тілін

оқытудың

жана әдістемесі

өзірленіп, енгізілуде. Егер біз қазақ тілі ғұмырлы болсын десек, оны

жөнсіз терминологиямен

қиындатпай, қазіргі заманға лайықтауымыз қажет. Алайда, соңғы жылдары әлемде қалыптасқан

7 мың термин

қазақ тіліне аударылған. Мұндай «жаналықтар» кейде күлкінді келтіреді. Мысалы,

«**ғаламтор**»

(Интернет),

«**қолтырауын**»

(крокодил),

«**күйсандық**»

(фортепиано) және тағы сол сияқтылар толып жатыр. Осындай аудармаларды негіздеу тәсілдерін қайта қарастырып, терминология түргысынан

қазақ тілін халықаралық деңгейге жақындату

керек.

Латын әліпбиіне

қосу бұл мәселені реттеуге мүмкіндік береді. 2025 жылға дейін білім берудің барлық деңгейінде латын әліпбиіне қосудың

нақты кестесін

жасау қажет.

Орыс тілін

білу

маңызды

болып қала береді. 2016 жылдан бері жанартылған бағдарлама бойынша орыс тілі қазақ мектептерінде

1-сыныптан

бастап оқытылып келеді. 2019 жылдан

10-11-сыныптардағы

жаратылыстану ғылымының жекелеген пәндерін оқытуды ағылшын тіліне көшіру басталатын болады. Нәтижесінде, біздің барлық түлектеріміз елімізде және жаһандық әлемде өмір сүріп, жұмыс істеуі үшін қажетті деңгейде

үш тілді меңгеретін

болады. Сонда ғана нағыз

азаматтық қоғам

құрылады. Кез келген этникалық топтың өкілі кез келген жұмысты таңдай алады, тіпті

Президент болып сайлануға

да мүмкіндігі болады. Қазақстандықтар

біртүтас ұлтқа

айналады. Оқытудың мазмұндылығы заманауи

техникалық түрғыдан қолдау көрсету

арқылы үйлесімді түрде толықтырылуға тиіс.

Цифрлық білім беру ресурстарын

дамыту, қен жолақты Интернетке қосу және мектептерімізді видеокүрылғылармен жабдықтау жұмыстарын жалғастыру қажет.

Жұмыс берушілерді

тарту арқылы және халықаралық талаптар мен цифрлық дағдыларды ескере отырып,

техникалық және кәсіптік білім беру бағдарламаларын

жанарту керек.

«Баршаға тегін кәсіптік-техникалық білім беру»

жобасын жүзеге асыруды жалғастыру қажет. Мемлекет жастарға

алғашқы мамандықты

береді. Үкімет

бұл міндетті орындауға

тиіс. Орта мектеп пен колледждер және жоғары оқу орындары үздік оқытушыларының

видеосабқтары мен видеолекцияларын

Интернетте орналастыру керек.

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

Бұл барлық қазақстандықтарға, оның ішінде шалғайдағы елді мекен тұрғындарына **өзінің білім мен қызығушылығын** қол жеткізуге жол ашады.

Жоғары білім беру ісінде жасанды интеллектпен және «үлкен деректермен» жұмыс істеу үшін ақпараттық технологиялар бойынша білім алған тұлғалар санын көбейту керек.

Осыған орай *металлургия, мұнай-газ химиясы, агроөнеркәсіп кешені, био және IT-технологиялар* салаларын зерттеу ісінде басымдық беретін **жоғары оқу орны ғылымын** дамыту керек.

Қолданбалы ғылыми-зерттеулерді ағылшын тіліне біртіндеп көшіруді жүзеге асыру талап етіледі.

Жоғары оқу орындары шетелдердің жетекші университеттерімен, ғылыми орталықтарымен, ірі кәсіпорындарымен және трансұлттық корпорацияларымен **бірлескен жобаларды**

белсенді түрде жүзеге асыруы қажет.

Жеке сектордың бірлескен қаржыландыруға атсалысуы

барлық қолданбалы ғылыми-зерттеу өзіндік қаржылары үшін міндетті талап болуға тиіс.

Жас ғалымдарымызға

ғылыми гранттар аясында квота бөліп,

оларды қолдаудың

жүйелі саясатын жүргізуіміз керек. Білім беру саласына өзінің инвестициялық жобалары мен экспорттық әлеуеті бар

экономиканың жеке саласы

ретінде қарайтын кез келді.

Жоғары оқу орындарына

білім беру бағдарламаларын жасауға көбірек қолдау беріп, олардың

академиялық еркіндігін

заннамалық тұрғыдан бекіту керек. Оқытушылардың қайта даярлықтан отуіне көңіл салып, жоғары оқу орындарына шетелдік менеджерлерді тартып, әлемдік университеттердің кампустарын ашу қажет. Ұлттың әлеуетін арттыру үшін

мәдениетіміз бен идеологиямызды

одан әрі дамытуымыз керек.

«Рухани жаңғырудың»

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

мән-манызы да нақ осында.

Озінің тарихын, тілін, мәдениетін білетін, сондай-ақ заманына лайық, шет тілдерін меңгерген, **озық әрі жаһандық көзқарасы** бар казакстандық **біздің қоғамымыздың идеясына** айналуға тиіс.

Үздік денсаулық сақтау ісі және дені сау ұлт.

Халықтың өмір сүру ұзақтығының осыған және медициналық технологиялардың дамуына байланысты **медициналық қызмет көрсетуге деген сұраныс көлемі арта түсетін болады**.

Қазіргі денсаулық сақтау ісі қымбатқа түсетін стационарлық емге емес, **негізінен аурудың алдын алуға бағытталуға** тиіс.

Саламатты өмір салтын

насихаттай отырып,

қоғамдық денсаулықты басқару ісін

күшейту керек.

Жастардың репродуктивті денсаулығын

қорғауға және нығайтуға ерекше назар аудару керек. Тиімділігі аз және мемлекет үшін шығыны көп диспансерлік ем қолданудан негізгі

созылмалы ауруларға

алыстан диагностика жасап, сондай-ақ осы саланы амбулаторлық емдеу арқылы басқаруға қою қажет. Бұл тәжірибе әлемде бұрыннан бар. Оны батыл әрі белсенді түрде енгізу керек.

Онкологиялық аурулармен күресу үшін кешенді жоспар

қабылдап,

ғылыми онкологиялық орталық

күру қажет.

Халықаралық озық тәжірибе негізінде **ауруды ерте диагностикалаудың және қатерлі ісікті емдеудің жоғары тиімділігі** қамтамасыз етілуіне тиіс.

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

Біз кардиология, босандыру және оқпе ауруымен күресу кезінде атқарған істеріміз сияқты жұмыстарды да жүргізуіміз керек. Денсаулық сақтау саласы халықтың, мемлекеттің және жұмыс берушінің ортақ жауапкершілігіне негізделген **Міндетті**

Әлеуметтік медициналық сақтандыру

жүйесіне кезең-кезеңімен қошетін болады. Оны енгізудің қажеттілігі

ешқандай күмән тугызбайды

. Алайда, Денсаулық сақтау министрлігі мен Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі іске асырмаған

дайындық жұмыстарын

тыңғылықты жүргізу талап етіледі. Мемлекеттің міндеттерін нақты белгілей отырып,

Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемінің жана моделін

өзірлеу қажет. Халық мемлекет тарапынан кепілдік берілмеген қызметтерді Міндетті

әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінің қатысушысы ретінде немесе ерікті

медициналық сақтандыру, сондай-ақ бірлесе толеу арқылы ала алады. Ақпараттық

жүйелерді біріктіру, мобильдік цифрлық қосымшаларды қолдану, электрондық

денсаулық паспортын енгізу, «қағаз қолданбайтын ауруханаға» қошу арқылы

медициналық көмектің

қолжетімділігі мен тиімділігін

арттыру қажет. Медицинада ауруларды диагностикалау мен емдеудің тиімділігін

айтарлықтай арттыратын

генетикалық талдау

мен

жасанды интеллект

технологияларын енгізуге кірісуіміз керек.

Медициналық кадрлармен

қамтамасыз ету және оларды сапалы даярлау маңызды мәселе болып саналады. Бүгінде

бізде

Назарбаев Университетінің

бірегей

Медицина мектебі

бар. Онда біріктірілген университет клиникасы жұмыс істейді. Бұл тәжірибе барлық

медициналық жоғары оқу орындарына таратылуға тиіс. Осы және басқа да шараларды

іске асыру үшін

«Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» кодекстің жана

редакциясын

өзірлеу қажет.

Сапалы жұмыспен қамту және әлеуметтік қамсыздандырудың әділетті жүйесі.

Еңбек нарығының тиімділігін қамтамасыз етіп,

әрбірадамның өз әлеуетінің қасиетін алу үшін жағдай жасаудың маңызды зор.

Барлық негізгі мамандық бойынша заманауи стандарттар әзірлеу қажет. Бұл стандарттарда жұмыс берушілер мен бизнесмендер

енбеккерлердің білімі, қабілеті мен қызыретінің қандай болуы қажеттігін нақты белгілейді.

Кәсіби стандарттардың талаптарын

ескеріп,

білім берудің

жана

бағдарламаларын

әзірлеу қажет немесе қазіргі бағдарламаларды жаңарту керек.

Өзін-өзі жұмыспен қамтығандар мен жұмыссыздар

экономикалық өсімнің резерві саналады. Мен өзін-өзі жұмыспен қамтығандар мәселесін қарастыру жөнінде бірнеше рет талап қойғанмын. Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі бұл іске жауапсыздық танытып, атысты қарап отырды.

Адамдарды нәтижелі жұмысқа тарту

үшін қобірек мүмкіндік беріп, олардың жеке кәсібін бастауына немесе жана мамандық алып, жұмысқа орналасуына жағдай жасау керек. «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасының бизнесті үйрету жөніндегі жұмыстары қолдауға тұрарлық.

Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамыту бағдарламасы

аясында оның құралдарын нығайта отырып, халықтың осы санаттарын кенінен тарту қажет.

Өзін-өзі жұмыспен қамтығандарды тіркеу үдерісін

мейлінше

жеңілдетіп

, оларға мемлекет алдындағы міндеттерін адал атқару тиімді болатындай жағдай тудыру қажет. Қазақстандықтардың

жана жұмыс орнын салыстырмалы түрде тезірек иеленуге

, соның ішінде еліміздің басқа да елді мекендерінен жұмыс табуға мүмкіндігі болуға тиіс. Бірыңғай

электрондық еңбек биржасын

қен ауқымда енгізу қажет. Онда бос жұмыс орындары мен жұмыс іздеушілер туралы барлық ақпарат жинақталуға тиіс. Азаматтар үйлерінен шықпай-ақ кәсіби бағдарлы тест тапсырып, оқу курстары мен мемлекеттік қолдау шаралары туралы біліп,

өзін қызықтыратын жұмыс

таба алатын болады.

Еңбек кітапшаларын

да электрондық форматқа көшірген жөн.

Электрондық еңбек биржасы туралы заңды

2018 жылғы 1 сәуірге дейін қабылдау қажет.

Әлеуметтік саясат азаматтарды толыққанды экономикалық өмірге тарту арқылы жүзеге асырылатын болады.

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

Қазір **зейнетақы жүйесі** толықтай **енбек өтіліне** байланыстырылған. Кім көп жұмыс істесе, сол көп зейнетақы алатын болады. Осыған орай, барша казакстандықтар **өздерінің атқаратын жұмыстарын зандастыруға** зор мән беруі керек.

Әлеуметтік сақтандыру

жүйесінде де енбек өтілі мен отемақы молшері арасындағы озара байланыс күшейтілетін болады. Біз 2018 жылдан бастап халықтың әлеуметтік тұрғыдан аз қамтылған тобына **атаулы әлеуметтік көмек**

қорсетудің жана тәртібіне қоштік. Оның шегі ең төменгі күнкөріс деңгейінің 40 процентінен

50 процентіне дейін

көтерілді.

Енбекке қабілетті

әлеуметтік тұрғыдан аз қамтылған азаматтар үшін берілетін қаржылай көмек олар **жұмыспен қамту шараларына**

қатысқан жағдайда гана қолжетімді болады.

Енбекке қабілетсіз

азаматтарға

мемлекеттік қолдау көрсету шаралары күшейтіледі

Қымбатты казакстандықтар!

Мемлекет өзінің әлеуметтік міндеттемелерінің барлығын толықтай орындайды.

2016-2017 жылдары **зейнетақы мен жәрдемақы үш рет көбейгеніне** салғым келеді. Базалық зейнетақы, жалпы алғанда,

29 процентке

, ынтымақты зейнетақы

32 процентке

, бала тууга байланысты жәрдемақы

37 процентке

, ал мүгедектер мен асыраушысынан айырылғандарға төленетін жәрдемақының өрқайсысы

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

43 процентке

өсті. Денсаулық сақтау саласындағы қызметкерлердің

жалақысы 28 процентке дейін

, білім беру саласы қызметкерлерінің

жалақысы 29 процентке дейін

, әлеуметтік қорғау саласы қызметкерлерінің

жалақысы 40 процентке дейін

, «Б» корпусындағы мемлекеттік қызметшілердің

жалақысы 30 процентке

, стипендиялар

25 процентке

өсті. Дағдарыс заманы. Әйтсе де, әлемнің санаулы ғана елдері

әлеуметтік салаға жұмсайтын шығындарын осылай арттыра алды.

Республикалық бюджеттің

әлеуметтік салаға

бөлінген шығыны 2018 жылы

12 процентке

өсіп,

4,1 триллион тенгеден

асты. Әлеуметтік төлемдерді, соның ішінде зейнетақыны өсіру

3 миллионнан астам

қазақстандықтың табыстарын көбейтеді. 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап

ынтымақты зейнетақы 8 процентке

артты. Мүгедектерге, асыраушысынан айырылған және мүгедек балалар тәрбиелеп

отырған отбасыларына арналған

жәрдемақылар 16 процентке

дейін өсті. 2018 жылдың 1 шілдесінен бастап

базалық зейнетақы еңбек өтіліне

байланысты орташа алғанда

1,8 есе

көбейетін болады. Бұдан бөлек, 2018 жылдың 1 шілдесінен бастап

кәмелетке толған, бала кезінен бірінші топтағы мүгедектерді бағып отырған ата-аналар

үшін қосымша

мемлекеттік жәрдемақыны енгізуді тапсырамын.

Бір ең төменгі күнкөріс деңгейінен кем емес мұндай жәрдемақыны шамамен

14 мың отбасы

ай сайын алады. 2018 жылы осы мақсатқа

3 миллиард тенгеге дейін

қаржы қажет болады. Мүгедектің мәртебесін арттыру мақсатымен білім берудің

жанартылған мазмұнына

қосқан

ұстаздардың лауазымдық жалақысын

2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап

30 процентке көбейтуді тапсырамын.

Жанартылған мазмұн дегеніміз – халықаралық стандарттарға сай келетін және

Назарбаев зияткерлік мектептерінде бейімделуден өткен

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

заманауи оқу бағдарламалары

.Бұл біздің балаларымызға қажетті

функционалды сауаттылық пен сыни тұрғыдан ойлау қабілетін

дарытады. Сонымен қатар 2018 жылы категориялар арасындағы алшақтықты арттырып, мұғалімдер үшін біліктілік деңгейін ескеретін

категориялардың жана кестесін енгізуді тапсырамын.

Категорияларды бұкіл әлемде қолданылып жүрген

үлттық біліктілік тест

арқылы беру керек. Бұл педагогтарды өздерін ұдайы жетілдіруге ынталандыратын болады. Нәтижесінде,

мұғалімдердің жалақысы

біліктілігінің расталуына байланысты тұтастай алғанда

30 проценттен 50 процентке дейін

өседі. Бұл үшін биыл қосымша

67 миллиард теңге

болу қажет.

СЕГІЗІНШІ. Тиімді мемлекеттік басқару.

Мемлекеттік әкімшілендіру кезінде кәсіпкерлер мен тұрғындардың шығындарын қысқартуға байланысты

жұмыстарды жалғастыру қажет.

Осыған орай **бизнесі реттеуге қатысуды әрі қарай азайтуға бағытталған заң қабылдау** ды жылдамдату керек.

«Бір терезе» қағидаты бойынша бизнеске мемлекеттік қолдау қорсету үдерістерін цифрландыруды

қамағасыз ету қажет.

Мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйелерінің интеграциясы **«бір өтініш»** қағидаты бойынша жекелеген мемлекеттік қызмет қорсетуден кешенді қызмет қорсетуге қошуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар

табиғи монополия субъектілері

қорсететін қызметтерінің сапасын арттыру жөніндегі жұмысты жалғастыру керек. Олар үшін және энергия өндірушілер үшін инвестициялық бағдарламаларын ескеріп,

негізделген тарифтерді белгілеу маңызды.

Бизнес-климатты жақсарту үшін батыл іс-қимыл талап етіледі, әсіресе өндірілік деңгейде. Үкімет бизнесті қолдануды қолдауға бағытталған **жүйелі шаралардың жаңа пакетін** дайындауға тиіс.

Мемлекеттік органдарға **бағынышты ұйымдардың** санын қысқарту есебінен **жекешелендіру жоспарын** кеңейте отырып, оны іске асыруды жеделдету қажет. Өкімшілік шығындарды азайту үшін ведомствоға бағынышты нақты қажетті ұйымдарды мүмкіндігінше **біріктіру** керек.

Босаған қаражатты **мемлекеттік қызметшілердің факторлық-балдық шкалага негізделген жаңа еңбекақы жүйесін** енгізуге бағыттау қажет. Бұл орталықтағы және өндірілдердегі мемлекеттік қызметшілер **жалақысының диспропорциясын қысқартады**, сондай-ақ жұмыстың сипаты мен тиімділігі ескерілетін болады. Үкіметке Мемлекеттік қызмет істері агенттігімен бірлесіп, 2018 жылы орталық және жергілікті мемлекеттік органдарда осы жүйені енгізудің **пилоттық жобаларын** іске асыруды **тапсырамын**. Өндірілдердегі мемлекеттік қызметтің **тиімділік әлеуетін** олардың экономикалық дербестігі мен жауапкершілігін арттыру арқылы **мейлінше толық ашу керек**. Жалпы алғанда, өндірілік саясат өндірілдердің шығындарын төмендетуден **жеке табыстарының өсімін ынталандыруға** бағытталуға тиіс. Атап айтқанда, бүгінде әлемдегі әрбір оныншы жұмыс орнын ашып отырған **сырттан келушілер туризмі мен ішкі туризм** кез келген өндіріс үшін перспективалық табыс көздерінің бірі болып саналады. Үкімет виза мәселелерін жеңілдетуді, инфрақұрылымды дамытуды және **туризм** саласындағы кедергілерді алып тастауды қамтитын **кешенді шаралар** қабылдауы керек.

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

Фискальды орталықсыздандыру аясында шағын және орта бизнестен түсетін **корпоративті табыс салығын** өңірлік бюджеттерге беру мәселесін шешу керек.

2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап **2 мыңнан астам адам тұратын аудандық маңызы бар қалалар, ауылдар мен ауылдық округтерде** жергілікті өзін-өзі басқарудың **дербес бюджеті мен коммуналдық меншігін** енгізу заң жүйесінде белгіленген.

2020 жылдан бастап бұл нормалар **барлық елді мекендерде** күшіне енеді. Салықтық және салықтан тыс басқа да түсімдердің

7 түрі

, сондай-ақ

шығындардың 19 бағыты

ауыл бюджетіне берілді. Бұл жергілікті маңызы бар мәселелерді шешу үшін

халықты тартуға

мүмкіндік береді. Сонымен қатар мемлекеттік органдар

нақты уақыт

және

жедел жауап беру

режімінде азаматтардың ескертпелері мен ұсыныстарын есепке алу үшін заманауи

цифрлық технологияларды

қолдануға тиіс. Мемлекет пен компаниялар жана технологияларды енгізе отырып, өз

ақпараттық жүйелері мен құрылғыларының берік қорғалуын

қамтамасыз етуі керек. Бүгінде

киберқауіпсіздік

ғымы тек ақпаратты ғана емес, сонымен қатар

өндірістік және инфрақұрылымдық нысандарды басқару тетігін қорғау дегенді

де білдіреді. Осы және өзге де шаралар Қазақстанның

Ұлттық қауіпсіздік стратегиясында

көрініс табуға тиіс.

ТОҒЫЗЫНШЫ. Жемқорлықпен күрес және заңның үстемдігі.

Жемқорлықтың **алдын алуға бағытталған күрес** жалғаса береді.

Қол жұмыс істеліп жатыр. Соңғы 3 жылда ғана жоғары лауазымды шенеуніктер мен мемлекеттік компаниялардың басшыларын қоса алғанда, жемқорлық үшін **2,5 мыңнан астам адам**

со

тталды. Осы уақыт ішінде олардың

17 миллиард тенге

көлемінде келтірген залалы өтелді.

Мемлекеттік органдардағы процестерді

, соның ішінде олардың халықпен және бизнеспен қарым-қатынасын

цифрландыру

маңызды болып саналады. Атап айтқанда, азаматтар өз отініштерінің қалай қарастырылып жатқанын көріп, дер кезінде сапалы жауап алуға тиіс. Сот және құқық қорғау жүйелерін

институционалды түрғыдан өзгерту

жүзеге асырылуда. Заңнамаға қылмыстық процестегі

азаматтардың құқықтарын қорғау

ісін күшейтуді,

оның әсіре қатандығын бәсеңдетуді

қоздейтін нормалар енгізілді.

Адвокаттардың құқықтары

мен

сотқа дейінгі сатыдағы сот бақылауының

аясы кеңейді. Құқық қорғау органдарының

өкілеттігі

мен

жауапкершілік шегі

айқындалды. Азаматтардың конституциялық құқықтарына кепілдікті нығайту, құқық үстемдігін қамтамасыз ету, құқық қорғау қызметін ізгілендіру жұмыстарын жалғастыру қажет.

Қоғамдық тәртіпті сақтау

және қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласында қошелерде және адам қол жиналатын қоғамдық орындарда бейнебақылау жүргізетін, азаматтарды анықтайтын және жол қозғалысын қадағалайтын

интеллектуалды жүйелерді

белсенді түрде енгізу керек.

ОНЫНШЫ. «Ақылды қалалар» «ақылды ұлт» үшін.

2018 жыл – елордамыз **Астананың 20 жылдығын атап өтетін мерейтойлы жыл**. Бас қаламыздың қалыптасуы және Еуразияның маңызды даму орталықтарының қатарына қосылуы –

баршамыздын ортак мактанышымыз

Заманауи технологиялар

жылдам осіп келе жаткан мегаполистің проблемаларын тиімді шешуге жол ашады.

«Смарт Сити» тұжырымдамасы

мен қалаға қоныс аударатын адамдардың қызыреттерін дамыту негізінде қалалық ортаны басқаруды кешенді түрде енгізу қажет. Өлемде

инвесторлар үшін қалалар бәсекеге түседі

деген түсінік қалыптасты. Олар елді емес, жайлы өмір сүріп, жұмыс істейтін қаланы тандайды. Сондықтан, Астананың тәжірибесі негізінде

«Смарт Сити» «эталонды» стандартын

қалыптастырып, Казакстан қалалары арасында озық практиканы таратуды және тәжірибе алмасу ісін бастау керек.

«Ақылды қалалар» өңірлік дамудың

, инновацияны таратудың және еліміздің барлық аумағында тұрмыс сапасын арттырудың **локомотивтеріне**

айналады.

Міне, алдымыздатүрген 10 міндетосы. Бұлар – түсінікті әрі айқын.

Қымбатты казакстандықтар!

Біз саяси тұрақтылық пен қоғамдық келісімнің арқасында **экономикамызды, саясатымызды және санамызды жанғыртуға** кірістік.

Технологиялық және инфрақұрылымдық тұрғыдан дамудың **жана кезеңіне** тын серпін берілді.

Конституциялық реформа билік тармақтары арасындағы балансты нақтылай түсті.

Бізүлттық сананы жанарту үдерісін бастадық.

Written by

Monday, 25 February 2013 13:51 - Last Updated Monday, 20 August 2018 05:16

Бұл базалық үш бағыт Казакстан жанғыруының **жүйелі үш тұғыры** болып саналады.

Біз жана заманға сай болу үшін **Төртінші өнеркәсіптік революция** жағдайындағы **тарихи өрлеу бастауында тұрған біртұтас ұлт болуымыз керек**